

Agnė Kvedaraitė

Kilusi iš Panevėžio, 19 m.

Skubotas „labanakt“ (‘11 birželio 7d.)

Pirmuosius dienoraščio ekspedicijoje žodžius norisi pradėti rašyti rusiškai. Turbūt todėl, kad jau įlipus į traukinį po išlydėtuvių pirmąją mintį ir rezgu rusų kalba. Šios nakties kaimynai – močiutė Nina ir jos Anūkas Vania – smagūs maskviečiai. Mane moko rusų kalbos, domisi, kur važiuojame, kodėl ir ką planuojame daryti už Lietuvos ribų, džiūgauja, kad tiek gražaus jaunimo šįvakar laikys jiems kompaniją ir žavisi išsakytomis mūsų misijos idėjomis. Aišku, nepraleidžia progos ir Maskvą mūsų vaizduotėse gražiausiomis spalvomis nupaišyti. Nekantrauju...

Abiejų komandų narius daugmaž pažįstu, tad, be ilgų prisistatymų, kalbos traukinio dundesio fone netyla. Temos įvairiausios ir laiko vienišiams susimąstymams nelieka. Po vakarienės ruošiamės miegoti savo „šachtose“ (tamsoje rašau su žibintuvu ant galvos, tad ne tik vaizdas, bet ir pati situacija primena tikrą šachtą). Tik čia pirmą kartą ir aplanko sąlyginė tylą, užmigti sunku, gal kad į galvą lenda visokiausios mintys, kurias ne taip paprasta sudėlioti į vietas. Noriu, kad visi, likę Lietuvoje ir tie, kuriems rūpi, matytų viską, ką ekspedicijos metu matysiu aš.

„Broliai ir sesės, pratinkitės!“ (‘11 birželio 8d.)

Rytas traukinyje ankstyvas. Visą naktį prabudinėjau ir kojos netilpo, tačiau stiprus rytinis draugo apkabinimas skatina su šypsena stryktelti iš lovos. Laukiu dienos Maskvoje, kurioje viešėsiu pirmąjį kartą.

„Макдоналдс“, „эскада спорт“, „данкин донатс“ – visi šie kirilica išversti vakarietiški pavadinimai nuteikia mielai – Maskva! Dienai pasiruošti nuvažiuojame į Lietuvos ambasados svečių namus (merginos, kai nori, pasirodo, gali būti sparčios). Įprastas lietuviškas maistas ir šilti veidai – tarp komandų skamba atviri juokai, jog galimas atvejis, kad kažkuriems iš mūsų ši civilizacijos oazė yra paskutinė. Sveikas humoras netyla ir kepinant kaitriai saulei, pasivaikščiojimų Maskvoje metu.

– „Тадžikai“, pratinkitės prie saulės! – skamba šūksniai, kuriuos, turbūt, vertėtų vadinti teisingais patarimais. O bus juk dar karščiau. Ir, išties, laukiu aukštos temperatūros, laukiu darbo, kuriam jau esu nusiteikusi.

Po smagaus pasivažinėjimo Maskvos metro, pakeliui į oro uostą, visus pasitinka ir rusiškai akinantis lietus! Esame permirkę, tačiau iš lūpų negali skambėti niekas kitas kaip tik: –„Томскиеčiai“, pratinkitės prie lietaus!. Ir, kalbant apie kitą komandą... Jie šaunūs! Per praėjusią parą spėjome taip susigyventi, kad skubotas išsiskyrimas „Vnukovo“ oro uoste palieka šiokią tokią tuštumą ir švelnų nerimą. Tikiu, ši problema kitos grupės nekankina – jų dauguma, mūsų tik aštuoni. Spaudžiame dešines, dar po bučkį į skruostą, apkabiname vieni kitus ir kupini smalsumo laukiame savo skrydžio. „Iki greito, draugai, susitiksimė paaugę!“

„Ištrintos naktys“ (11 birželio 9d.)

Nuo pat ekspedicijos pradžios dar neturėjome įprasto miego nakties. Pirmoji praleista dundančiame traukinyje, antrąją pasitikome ore.

Oro uosto laukiamajame vyrų gausa, o po drovaus veido kauke savo šypsnį slepia tik viena kita moterėlė. Pirmosios sąsajos su islamo religijos kraštu ir pirmieji mus pasitinkantys

kultūriniai skirtumai. Keliaujame ten, kur viskas bus kitaip ir tik palaipsniui pradėdame tai suprasti.

Nuo vidurnakčio kelios valandos ore, dar kelios laiko juosta pirmyn ir visi suplukę bei nemiegoję jau esame Dušambė – Tadžikistano sostinėje. Ji svetimšalius pasitinka svetingai, ir nors įtempti vietinių žvilgsniai kiek trikdo, tačiau jų šypsenos viską pataiso. Po ilgų derybų viename prieinamiausių Dušambė viešbučių esame mums neįprastai sutinkami ir prie pusryčių stalo, kur vietiniai net šermenų vaišėmis buvo pasiruošę dalintis. Smagu, kad esame gerbiami, keliame daug džiaugsmo aplinkiniams, o tada ir karščio bei nuovargio kankinama slogi nuotaika kaip mat pasitaiso. Prie pusryčių stalo aptariame visas dienos užduotis. Svarbiausia jų: popiet apsižvalgyti sostinės kapinėse, o prieš tai miesto turguje apsirūpinti vandeniu. Pastarojo čia, kur net ir šeštą valandą ryto termometro stulpelis pakyla ties 33°C, gyvybiškai reikia nuolat. O turgavietėje pirmąjį kartą atsiveria tikroji Tadžikistano egzotika. Čia akis paglosto idealiai surykiuoti vaisiai ir daržovės, visur sklinda šviežios duonos ir prieskonių kvapai, mėsos tvaikas apsupa mėsinių kioskus, o auksinės vietinių šypsenos vis dar neduoda mums ramybės. Seilė varva, kaip smarkiai visą dieną svajojame apie gairių, prinokusį arbūzą.

Apsirūpinę vandeniu patraukiame kapinių link. Vargu, ar galiu jas pavadinti įprastomis mūsų akiai kapinėmis, taiklesnis apibūdinimas būtų „274 ha besidriekiantis šimtmetis miškas“. Tarp kapaviečių nėra nė 10 cm atstumo, viskas apaugę dygiais krūmokšniais, tad, panašu, jog lietuvių kapų radimas yra „misija neįmanoma“. Visas kapinynas turėtų būti suskirstytas kvartalais pagal tautas ar laidojimo metus, tačiau tokios, greičiausiai, yra tik mūsų spėlionės, nes realiai jokios sistemos milžiniškuose plotuose nematyti. Dabar nuostabiai pasitarnauja įsitikinimas bet koku klausimu kreiptis į vietinius. Sutiktas kiek drovokas praeivis mus

nukreipia pas visiems žinomą, netolimoje cerkvėje dirbantį ir viską apie kapines išmanantį žmogelį Ramazan (toks jo vardas). Nepažįstamasis (dabar jau draugas) dykai ir labai geranoriškai sutinka vadovauti lietuviškų kapaviečių ieškojimo darbams. Ir iš kur mūsų kelyje tokie geri žmonės? Dar kartelį nusistebėjusi nesuvaidintu tadžikų atvirumu ir paslaugumu laukiu rytdienos.

Dienos juokelis: prie pusryčių stalo, kur daugiau lėkščių, nei patiekalų, apmusijusių įrankių ir uogienės su cukrumi priešaky, skamba padavėjo kainos kilimo pokštas: „šest... dvadsit šest!“ – suktas linksmuolis.

„Gera pradžia – pusė darbo, arba vėluojame dvi dešimtis metų“ (‘11 birželio 10d.)

Šiandienos planas aiškus. Vyrus mūrus ažuolus (Algi, Eigminą ir Mindaugą) siunčiame žvalgybon į Kurgan Tiubė, likę galandame pjautuvus ir kauptukus – šiaušime į „neaprėpiamą labirintą“. Ramazan susitinkame taip, kaip ir tarėmės: 9:00 val. ryto prie tos pačios cerkvės. Militaristiniu švarku apsirėdęs išminčius, akivaizdu, netikėjo, jog pasirodysime, tačiau nusiteikęs jis draugiškai. Puiku, jog visas kūno vietas dengia rūbai – saulė tiesiog svilina ir karšta it pekloj. O mintis, kiek laiko praleisime milžiniškuose brūzgynuose šiek tiek baugina, nors ir esame vedami begalinio azarto. Darbų pradžia sukelia didžiausią nuostabą, kuomet vedlys nurodo išsiskirstyti po visiškai užžėlusias vietas – jokių kelių anei praėjimų. Pats, naudodamasis sodininko žirkklėmis, skinasi sau kelią ir nuosekliai apžiūrinėja kone kiekvieną kapą. Ištrinta... viskas ištrinta laiko. Nusėdusios ant kryžių ir jų lentelių rūdys slepia bet kokią užuominą apie čia besiilsinčiuosius. Ir tuomet galvoje sukasi tik viena, dabar jau ypatingą reikšmę turinti tiesa: „Nieko pastovesnio už laikinumą“. Rodos, padarytum bet ką, kad gražintum laiką keliomis dešimtimis metų atgal.

Beribių plotų šukavimą lydi ne kokie rezultatai. Vienas baltų kilmės kryžius, keletas suniokotų spėlionių ir pats procesas, kurio, matyt, nebeverta kada ir kartoti. Lai viskas lieka mūsų širdyse ir mintyse, o ne ant žemės.

Dienos juokelis: „zavtra” gausime taip laukiamą mūsų maisto čekį, kurį vietiniai, tikraja to žodžio prasme, pasistengs „suveikti”!

„Vilnius – Panevėžys” (‘11 birželio 11d.)

Kiekvieną rytą keliamės anksti – laukia daug darbų, o jie – mūsų. Labiausiai knieti pamatyti Vakšos slėnyje esančias kapines. Komanda juokauja, kad šiandien važiuosime iš Vilniaus į Panevėžį (Dušanbė – Kurgan Tiubė) :).

Prieš transporto gaudynes pasidarome maketines raides, kurios bus iškaltos ant memorialinės lentos Kurgan Tiubė kapinėse. Vietiniams paminklininkams – tai nemenka užduotis, „LIETUVIAMS „MISIJA SIBIRAS ’11”, „2011”.

Autobusiukas aštuonvietis, kaip tik mums. Tokie ten ir viešąjį transportą pakeičia, o ir jų vairuotojai labai malonūs, čia niekad nepasimiršime esą užsieniečiai. Kelios nuotraukos Vakšos slėnio pradžioje (vieta, žyminti tuometinių tremtinių ir politinių kalinių gyvenamąją teritoriją) ir mes jau Kurgan Tiubėje. Maniau, kad sostinės kapinės nėra panašios į kapines, tačiau sunku nupasakoti, ką pamatėme čia. Verčiau aprašyti viską tokiais momentais: štai trys basakojai piemenaičiai, genantys savo karvių virtinę išilgai kapinių, dygi žolė, metalo laužui besimėtantys kryžiai, rusvo vandens apsemtos kapavietės, kurių tik kryželiai kyšo ore, sąvartynas, prasidedantis kapinėse ir besidriekiantis dar keletos metrų spinduliu. Norisi užsimerkti ir visai to nebematyti, arba atsivežti armiją tvirtų vyrų pagalbom tvarkymo darbams.

Šiandien numatytoje paminklo statybos vietoje suplanavome visus darbus ir apsirūpinome įrankiais bei reikiamomis medžiagomis turguje. Ieškojome kapelių su vieno prie pat gyvenančio piemenėlio pagalba (gerai vaikis rusiškai kalba, o jaunas), kol kas neradome lietuvių Prano kapo, keista ir bandysime ryt.

O be visų dienos darbų dar ir mūsų gyvenimo sąlygas knieti „nupaišyti“. Šiąnakt mūsų laukia smagus tarakonų būrys rožiniame rūke, sustumtos dvi išklerusios lovos gynybai, kelios „dovanėlės“ po „matrasu“, išvietė, pasiekiamą ranka nuo lovos, ir du šlapi rankšluosčiai – vėduoklės, ką jau kalbėti apie dalį nakties vykstantį tadžikų koncertą (jis, tarp kitko, regis, surengtas mūsų garbei). Tad nė nežinau, gal naktį verčiau leisti kapinėse?

„Saulės nubučiuoti“ (‘11 birželio 12d.)

- Ugne, ačiū už palaikymą naktį!
- Jautiesi pasiilsėjusi? Miegojai bent kiek?
- Ne... O tu patinusi. Kur visos darbo jėgos?
- Gal už sienos, Mindaugo ir Daliaus kambaryje?
- ...
- Žinai, jų kambaryje skelbiamas karantinas. Vyrukų pilvuose uraganas. Nekas...

(Vis gi, esame dėkingos pelynui, gelbstinčiam mus jau kelintą dieną, kai kas ryt po šlakelį).

- Laukia sunkoka diena – paminklo statyba, kapelių tvarkymas.
- Ko nori pietums?
- Tik ne mėsos. Arbūzo?..
- ...

– Esu tarsi medvilnės laukuose, bet širdį paglosto trys Kurgan Tiubė kapinėse rasti ir sutvarkyti kapai – amžinąjį jiems atilsį, Prano, Emilijos ir Evos Maktų. Išroviau visas žoles, sudėliočiau po akmeninį kryželį.

– Kapeliai tiesiog spindi visų kitų brūzgynų apsupty. Dar kart mėštau, viskas taip laikina, o ir ką tik sutvarkyti antkapiai po metų kitų vėl nebus žymūs, bet svarbus pats procesas, ir, dar kartą sakau, visa, kas dedasi galvoje.

– Smarkiai šiandien nudegei.

– Žinau. Buvo sunku. Kai būna liūdna ir jėgos senka, norisi kažką apsikabinti. Dienos juokelis: rytiniame „viešbučio“ foje, belaukdamos komandos draugų, dvi patinusios damos Ugnė ir Agnė susipažįsta su jas norinčiu „parduoti“ Sergėjumi Gregorovičiumi. Kaip vėliau paaiškėja, tai ESBO atstovas tarptautiniams ryšiams su visuomene Tadžikistane.

„Жарко... очень жарко“ (‘11 birželio 13d.)

Karščiausia diena metuose. Kuomet skaitydavau tremtinių dienoraščius, būdavo taip keista nuolat sutikti pavadinime parašytus žodžius. Dabar suprantu, kiek tas nelemtas karštis turi įtakos visiems veiksams ir bet kokioms kitoms mintims. Tad dar kartelį, „жарко... очень жарко“.

Kapinėse, paminklo statybose tikrai dar reikia paplušėti, tačiau lėtieji mūsų darbai pamažu pradeda įpusėti. Kaip Algis ir sakė, Lietuvoje tokį statinį per pusdienį sudorotume, tačiau prie tokios temperatūros situacija nedžiugina. Rodos, visi aštuoni žmonės prie šio nediduko paminklo nerastų sau darbo, tačiau tik ne čia. Komanda neskyla, bendra misija – bendra patirtis! Jau nuo pat atvykimo akivaizdžiai pastebėjome ne tik vietinių smalsumą (bene visame miestelyje sklinda gandai apie mus), bet ir nuoširdų paslaugumą. Ir dabar darbuotis mums padeda „mėlynas piemuo“. Fizinė jo galia mums nesuvokiama. O vėliau, kaip įprasta,

kviečia pietų pas save, arbatos. Dienai įpusėjus, ir vos ne vos stovėdami ant kojų sulaukiame memorialinės lentos iš Dušambė, kurią atgabenti padeda vietinis lietuvis Vilius (dėkingi mes tamstai). Akmeninė plokštė atrodo nuostabiai ir pati paminklo kompozicija akimirksniu išaiškėja.

Prieš vakarienę jautrius ir nudegusius kūnus gaiviname Vakšos upėje. Akių žydrumo ledinis kalnų vanduo atšaldo nuo plaukų šaknų iki pėdos pirštų galiukų. Apetitas dingo. Emocingas pokalbis panelių kambaryje ir naktį tęsiu lovoje tarsi kepta dešrelė.

„38,8” (‘11 birželio 14d.)

Nežinau, ar ką dar reikia be pridurti. Ekspedicijoje man lemtas ir pusdienis apmąstymams... Su komanda ir jos darbais esu visa siela, visomis mintimis, geriausiais norais ir palaikymu, tačiau ir pati palaikymo neatsisakyčiau. Puikiai jį jaučiu, kai mane iš lovos pakelia Eigmino skambutis. Rado savo proprosenelės kapą.

Tvirtai laikykimės už rankų, toks stiprus momentas...

„Sudegusios kapinės” (‘11 birželio 15d.)

Pusryčiauti išsiruošiu daug žvalesnė. Geras jausmas pabudus iš mirties patalo.

Dienos planas: kosmetiniai paminklo darbai ir išvyka į Vakšos ir Kolchozabado sritis, žinomų kapų tvarkymas ir naujų ieškojimas ten. Prie paminklo susisukame it bitelės ir nieko nelaukdami patraukiame iš Kurgan Tiube. Prieš atvykstant į Tadžikistaną, tikėjau tik smėlėtų kalnynų bei dulkėtų uolienu aplink, tačiau mūsų keliai čia žali (ta žaluma, aišku, skurdi, bet vis šis tas), o ir kanalų bei upelių vandenys čia gausūs. Mūsų vyrukai iškart



dėmesį atkreipia į medvilnės laukuose įrengtus drėkinimo kanalus. Vėliau prieš akis iš dulkių debesų ryškėja ir kalnynai. Pasirodo, už jų jau Afganistanas.

Vakšos gyvenvietė. Kapinėse jau radome tris lietuvių tremtinių – Bačkių – kapus. Pasak Algio, palaikai perlaidoti į kitą vietą, nes prieš keletą metų jie buvo visai kitur. Kapelius pažymime vėlevėle. Auksinė logika veda link mečetės, kur renkasi religingieji senoliai. Jie, mūsų manymu, tikrai turėtų ką papasakoti apie čia gyvenusius lietuvius. O lydimi to paties lietuviško užsispyrimo bei mažumėlės sėkmės, randame ko ieškoję. Paviešime namuose pas lietuvių tremtinio sūnaus žmoną tadžikę ir du jų vaikučius, pusiau lietuvius Nikitą ir Volodiją. Suspaudžia širdelę man... Matau žemiečių nuotraukas, gimimo liudijimą, dar mažą vėlevėlę išsaugoję dėžutėje jie turi ir apie Lietuvą gražiai kalba. Sako, nors lietuviškai vyras mažai namuose kalbėjęs, tačiau gimtąją jo kalbą, girdėjusi, esančią skambią.

Arbūzu pasisotinę Kolchozabade aplankome dar vienas kapines. Visos juodos, žolė išdeginta, čia jau ne karvės, o zuikiai šokuoja aplink. Jos maišytos – musulmoniškos su katalikiškomis. Po valandėlės, kitos, visi antkapiai peržiūrėti, kas dar raidėmis parašyta išliko, perskaityta, tačiau lietuvių kapeliai nerasti. Istorijos tai nekeičia, mūsų čia būta.

„Pasėjom daug daug rūtų“ (‘11 birželio 16d.)

Šiandien mūsų darbo, visų sudėtų jausmų ir minčių, gerų norų ir atminimų bei pagarbos atidarymas. Ceremonija kukli, bet labai nuoširdi. Čia pasikvietėme ir visus, kurie mums padėjo, prisidėjo. Atvyko lietuvaičiai iš Tadžikistano sostinės – Vilius ir Akvilė, bulgaras Sergėjus, maloniai būtume sutikę ir „mėlyną piemenį“, tačiau pabūgo, tiesa, prie kapinių juk stovi du nevietiniai automobiliai. Sudainuojame misijos dainą, uždegame nuo karščio besilydančias žvekeles.

Po šventinių pietų (spėkite, ar tik ne mėsą teko valgyti?), atsisveikinę su pagalbininkais, išvykstame bastytis po kolūkius, tarsi laimės ieškoti. Apsuptos kalnų, gyvenvietės išsidėsčiusios gan dažnai. Pakalbiname senolius „Zariavostok” kolūkyje, kuriam pavadinimą tremtiniai lietuviai ir vokiečiai davė. Tas pats senukas nuveža mus ir į Nachimov kaimelį, kur kapinaitės yra užasfaltuotos. Po to aplankome ir “Udarnik”, ten sako, irgi lietuvių gyventa. Vietiniai atsiliepia, kad tremtiniai čia labai geri žmonės buvo. Kartu su jais dirbdavo, gyvendavo, vieni kitiems padėdavo.

Pusryčiams valgėme tėčio medų, o šiandien jo gimtadienis. Pripildė mus medus jėgų visai dienai (ir dar rytdienai šiek tiek liko).

„Love is... (meilė yra)” (‘11 birželio 17d.)

Pasijutau it maža mergaitė, vakar prisipirkusi „Love is...” kramtomosios gumos. Seniai tokios Lietuvoje nesu mačiusi. Ruošiamės į mišias. Bažnyčia arti, o joje sutinkame kunigą iš Argentinos. Čia tik dvejus metus tarnaujantis, iš sostinės savaitgaliais atvažinėjantis Šventasis tėvelis su mielu noru sutinka palaiminti paminklą, esantį kapinėse. Kalba jis rusiškai, bet su labai mielu ispanišku akcentu. Smagus kunigėlis! Mišios taip pat vyksta rusų kalba, tad patalpoje, kur tokia gera akustika, nieko nepajėgiu aiškiai suprasti. Vis vien gera, kai taip suartina žmones.

Dieną baigiame vėlai, tad belieka tik ir vėl važiuoti gaivintis upės vandeniui.

„Poezijos vasara” (‘11 birželio 18d.)

Užvakar po kolūkius vežiojęs vairuotojas ir šiandien mus veš atgal į sostinę. Kviečia jis į svečius savo žmonos plovo ragauti ir labai apgailestauja, jog laiko tam nerandame. Tačiau dar

prieš atsitraukinėjant iš Tadžikistano pietų, sustojame už Ujaly miestelio esančiose kapinėse ant kalno. Brendame iki jų smėlingomis kalvelėmis, ožkų kompanijos palaikomi. Tačiau viršuje stūkso tik musulmoniškos kapinės. Pasirodo, anąkart katalikiškos buvo užverstos smėlio. Būdami aukščiau visų, turime puikią progą atsiprašyti vėžlių (Eigmino močiutės prašymas). Mat jie tremtinius gelbėjo nuo bado. Simboliška, bet gera paliko. Iš čia viskas matosi.

Tik grįžę į Dušambė iškart planuojame susitikimą su vietine lietuve Genute. Brandaus amžiaus moteriškė čia yra meilės tremtinė. Ištekėjusi ji už garsaus tadžikų aktoriaus ir režisieriaus Marato. Kiek jis parako savy turi! Visą vakarą nesinori daugiau nieko (neskaitant Genutės šaltibarščių) kaip tik klausytis jo. Istorijos apie persų kalbą, po to dar Omaro Chajamo ketureilis iš aktoriaus lūpų. Kodėl taip greitai temsta. Vakarėjant pasirodo ir Genutės sūnus, pusiau lietuvis Anuš (Tomas). Įdomių pažiūrų jaunuolis, tad susitikimas tikrai įsimintinas.

„Susitikome paaugę“ (‘11 birželio 19d.)

Dar nesinori namo, dar galėčiau priprasti prie tadžikų maisto, dar rasčiau daug kapinių ir lietuviškų kapelių, dar paviešėčiau pas visus vietinius namuose ir pasivaišinėčiau jų arbata, dar apipilčiau komandos narius vandeniu, kai karšta ir duočiau „smectos“ vyrukams.

O dabar esame pakeliui namo. Iki skrydžio miegojome vos trejetą valandų, bet dabar net ir to, miegui sugaišto laiko, gaila. Man jau nebenuostabu, kodėl pietinė Tadžikistano dalis garsėja savo narkotikų keliais. Oro uoste, per „apsaugas“ dar ne tokių dalykėlių galima būtų prasinešti. Metalų detektorius čia neprireikia. Skrendame tuo sunkiuoju lėktuvu, gauname po

saldainuką, o aš dar kaip priedą prie viso to gaunu privačią Mindaugo pamokėlę apie ką tik nori (nuo fizikos dėsnų ar valiutos kurso iki religijos).

Maskvoje oras kiek gaivesnis ir įkvėpti jo šviežio gaunasi net nesistengiant. Keliaudama link išėjimo su keliais kilogramais pasunkėjusia kuprine išgirstu plojimus. Mūsų „tomskiečiai“ (turime Mindaugo parūpintų arbūzų jiems – lauktuvės :)) Šypsaisi. Taip smagu juos apkabinti ir paploti patiems. Barzdočiai neslepia savo nuotykių, mes – savųjų, tad taip ir pliuropiame visos dienos Maskvoje metu, lankant dar porą žymių vietų. Paskutinės emocijos išliejamos Lietuvos ambasados kiemelyje ant žolės, bendra nuotrauka ir metro keliu link geležinkelio stoties. Po visos dienos drauge jaučiuosi pabuvusi ir Tomske.

Dar nemiegočiau visą naktį, dar prakalbėčiau iki ryto, dar važiuočiau atgal, dar milijoną kartų vakarieniačiau traukinyje ir net prarymočiau savo „šachtoje“.

„Iš lūpų į lūpas“ (‘11 birželio 20d.)

Tarsi vienu pirštų spragtelėjimu viskas pralėkė ir vėl rytas traukinyje ankstyvas. Šį kartą visi tylesni. Ramu namų link. Esame paskutiniame vagone, tad išėjus į jo galą matau, kaip gražiai paliekame po savęs bėgius vienišus. Geriu savo „2in1“ kavą ir, žiūrėdama nuotraukas tarsi renku visus atsiminimus nuo tų bėgių. Vienas „tomskietis“ niūniuoja sau pažįstamas melodijas, kitas „tadžikas“ vis dar kremta arbūzą, bet esame kartu. Ir aš čia buvau, esu ir būsiu.

Ir bus visi tie, kurie laukė Lietuvoje ir kuriems rūpi...